

Sygn. akt II Kz 212/15

POSTANOWIENIE

Dnia 1 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Sadecka
Protokolant:	St. sekr. Ewa Bilińska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Jacka Solaka

po rozpoznaniu w sprawie M. H. podejrzanego o przestępstwo z art. 62 ust.1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii zażalenia oskarżyciela publicznego na postanowienie Sądu Rejonowego w Bochni z dnia 8 października 2015r., sygn. akt II K 435/15

w przedmiocie umorzenia postępowania

na podstawie art. 437 § 2 kpk i art. 438 pkt 2 kpk

p o s t a n a w i a

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, iż na podstawie art. 343 § 7 kpk zwrócić sprawę Prokuraturze Rejonowej w B..

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej w B. złożył do Sądu Rejonowego w Bochni wniosek - w trybie art. 335 § 1 kpk - o wydanie wobec M. H. wyroku skazującego za popełnienie przestępstwa z art. 62 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii polegającego na tym, że w dniu 3 lipca 2015r. w B., woj. (...) wbrew przepisom ustawy posiadał środek odurzający w postaci marihuany w ilości 0,10 gram, przy czym czyn ten stanowił wypadek mniejszej wagi. Prokurator we wniosku zawarł żądanie wymierzenia uzgodnionej z podejrzanym kary: 4 miesiące pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na 3 letni okres próby, zobowiązanie do powstrzymania się od używania środków odurzających oraz przepadek 0,10. gram środka odurzającego w postaci marihuany.

Sędzia referent po zapoznaniu się z aktami skierował sprawę na posiedzenie „w przedmiocie umorzenia postępowania”. (k. 72) Podczas tego posiedzenia, w dniu 8 października 2015r (sygn. akt II K 435/15), Sąd Rejonowy w Bochni w oparciu o podstawę prawną z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., i art. 70 ust 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomanii oraz art. 632 pkt 2 kpk tj. umorzył postępowanie karne w sprawie przeciwko M. H., orzekł przepadek dowodu rzeczowego w postaci suszu marihuany o wadze 0.10 grama a kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia sąd I instancji wskazał, iż zarzucany M. H. czyn nie wyczerpuje znamion przestępstwa z art. 62 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii a to z uwagi na niewielką ilość posiadanego środka odurzającego, mniejszą od jednorazowej dawki zdolnej wywołać u człowieka inny niż medyczny skutek. Pobocznie Sąd Rejonowy stwierdza, że nawet w przypadku przyjęcia, że wskazana ilość marihuany wystarcza do realizacji znamion zarzucanego przestępstwa, zasadnym byłoby umorzenie postępowania w oparciu o art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Postanowienie to zaskarżył Prokurator Rejonowy w B., zarzucając mu obrazę przepisów postępowania, a to art. 343 § 7 k.p.k., mającą wpływ na treść orzeczenia poprzez wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania karnego w sprawie przeciwko M. H., podejrzanemu o przestępstwo z art. 62 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, na posiedzeniu w przedmiocie rozpoznania wniosku złożonego przez prokuratora na zasadzie art. 335 § 1 k.p.k. podczas, gdy sąd nie znajdując podstaw do uwzględnienia wniosku złożonego w trybie art. 335 § 1 k.p.k. winien zwrócić sprawę prokuratorowi.

W oparciu o ten zarzut oskarżyciel domaga się uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, celem zwrotu sprawy prokuratorowi lub uwzględnienia wniosku złożonego w trybie art. 335 § 1 k.p.k.

W uzasadnieniu środka odwoławczego prokurator, nie odnosząc się do merytorycznej strony orzeczenia, wskazuje na brak uprawnień sądu meriti do wydania postanowienia o umorzeniu postępowania po skierowaniu przez prokuratora wniosku w trybie art. 335 § 1 kpk. Podkreśla zmianę przepisów dotyczących konsensualnego zakończenia postępowania obowiązującą od 1 lipca 2015r, która wprowadza dwa odrębne tryby wystąpienia z wnioskiem o skazanie bez rozprawy. Poza stosowanym przed nowelizacją trybem dołączenia wniosku o skazanie do aktu oskarżenia pojawił się nowy model polegający na złożeniu samodzielnego wniosku bez formułowania i przesyłania aktu oskarżenia. Odwołując się do treści art. 343 § 7 kpk prokurator stwierdza, iż w tym przypadku Sąd ma jedynie możliwość uwzględnienia wniosku, przy ewentualnych modyfikacjach uzgodnionych ze stronami postępowania, albo zwrócenia sprawy prokuratorowi. Oznacza to brak możliwości „dysponowania” przez sąd meriti postępowaniem karnym, a więc wydania w tym trybie innego aniżeli wyrok skazujący rozstrzygnięcia a tym bardziej wydania postanowienia o umorzeniu postępowania karnego.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

zażalenie jest zasadne.

Na wstępie niniejszych rozważań wskazać należy, iż w aktualnym stanie prawnym istnieją dwa odrębne tryby skazania bez rozprawy określone odpowiednio w art. 335 § 1 i § 2 kpk. Różnią się one przesłankami zastosowania oraz sposobem procedowania w sytuacji nie uwzględnienia wniosku.

Pierwszy z nich może być zastosowany jedynie wobec oskarżonego, który przyznał się do winy i złożył wyjaśnienia, w świetle których jego wina i okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości. Przy spełnieniu tego warunku, ustawodawca zezwolił prokuratorowi na ograniczenie postępowania dowodowego i zezwolił na rezygnację ze sporządzenia aktu oskarżenia, stanowiąc, iż zamiast z aktem oskarżenia może wystąpić do sądu z wnioskiem o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych kar lub innych środków. (art. 335 § 1 kpk) Ten model skazania bez rozprawy wprowadzony został nowelą z 20 lutego 2015r, która weszła w życie 1 lipca 2015r.

Drugi model funkcjonuje znacznie dłużej, bo od czasu wejścia w życie KPK z 1997r, przy czym przepisy te były kilkakrotnie nowelizowane. W przeciwieństwie do trybu opisanego w art. 335 § 1 kpk, nie wymaga on przyznania się oskarżonego do winy i złożenia szczegółowych wyjaśnień tyczących okoliczności przedmiotowego czynu a jedynie stawia warunek braku sprzeczności oświadczeń dowodowych oskarżonego z dokonanymi ustaleniami. Tryb ten nie przewiduje nadto ograniczenia postępowania dowodowego i nie zwalnia prokuratora z obowiązku sporządzenia aktu oskarżenia. Wniosek o skazanie bez rozprawy dołącza się do aktu oskarżenia. (art. 335 § 2 kpk)

Odmienne uregulowany został też sposób procedowania sądu po wpłynięciu wniosku o skazanie. Różnice dotyczą sytuacji nieuwzględnienia wniosku. Zgodnie z treścią art. 343 § 7 kpk, jeżeli sąd uzna, że nie zachodzą podstawy do uwzględnienia wniosku, o którym mowa w art. 335 § 1 kpk, zwraca sprawę prokuratorowi. Natomiast w przypadku nieuwzględnienia wniosku określonego w art. 335 § 2 kpk rozpoznaje sprawę na zasadach ogólnych. Sposób redakcji art. 343 § 7 kpk nie pozostawia wątpliwości, że powody nieuwzględnienia wniosku nie mają znaczenia dla dalszego biegu postępowania. W przypadku stwierdzenia przesłanek określonych w art. 17 kpk, przez pryzmat których sąd musi

kontrolować każdą sprawę, może skierować sprawę na posiedzenie lub rozprawę i orzec merytorycznie odmiennie niż w treści wniosku ale tylko w sprawie skierowanej wraz z aktem oskarżenia. Na tym bowiem polega rozpoznanie sprawy „na zasadach ogólnych”. Natomiast w sprawach skierowanych do sądu z samodzielnym wnioskiem o skazanie, tego rodzaju rozstrzygnięcia nie może podjąć. Ustawa wyraźnie stanowi bowiem, że alternatywą do odmowy uwzględnienia wniosku jest tylko i wyłącznie zwrócenie sprawy prokuratorowi.

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy postąpił niezgodnie z treścią przytoczonych wyżej przepisów. Z pisemnego uzasadnienia zaskarżonego rozstrzygnięcia wynika, iż powodem nieuwzględnienia wniosku o skazanie była odmienna ocena prawna przedmiotowego czynu a w dalszej perspektywie odmiennie zapatrywanie na realizację wobec podejrzanego celów postępowania karnego. Na marginesie zauważyć też należy, iż M. H. podczas posiedzenia domagał się umorzenia postępowania, co świadczy o wycofaniu się z wcześniejszych uzgodnień z prokuratorem dotyczących skazania bez rozprawy, i tym samym wykluczało możliwość zakończenia sprawy w trybie konsensualnym.

Odnosząc się do meritum sporu procesowego, jakkolwiek Sąd Rejonowy nie był związany oceną prawną prezentowaną przez prokuratora i stanowiskiem podejrzanego potwierdzającego w postępowaniu przygotowawczym swoją winę i akceptującego wymiar kary, w okolicznościach niniejszej sprawy nie był uprawniony do merytorycznego zakończenia postępowania w oparciu o przesłanki z art. 17 kpk. Rzecz bowiem w tym, że w przypadku rozpoznawania samodzielnego wniosku o skazanie, nieuwzględnienie wniosku z jakiegokolwiek powodu skutkować musi zwrotem sprawy prokuratorowi. W kontekście rozstrzygnięcia sądu i alternatywnej motywacji przemawiającej za umorzeniem postępowania przedstawionej w uzasadnieniu postanowienia podkreślenia także wymaga, iż w istocie odnosi się ono do potrzeby stosowania wobec M. H. reakcji prawnokarnej. Wiąże się to zatem nie tylko z oceną prawną zachowania podejrzanego ale także z celami postępowania, co do których prokurator formułując wniosek o skazanie bez rozprawy zaprezentował odmiennie stanowisko.

Jakkolwiek w kwestii stosowania znowelizowanego art. 335 § 1 kpk brak publikacji prezentujących poglądy sądów powszechnych bądź Sądu Najwyższego, jednak w ocenie sądu orzekającego w niniejszej sprawie, treść przytoczonej wyżej regulacji jest jednoznaczna i nie pozwala na odmienną, rozszerzającą interpretację. Stanowisko takie prezentuje też Zdzisław Brodzisz w Komentarzu do znowelizowanych przepisów art. 335 kpk i 343 kpk pod redakcją Jerzego Skorupki (wyd. Legalis, Warszawa – 2015)

Skoro art. 343 § 7 kpk mówi o braku podstaw do uwzględnienia wniosku nieuprawnionym byłoby ograniczenie normatywnego znaczenia tego zapisu tylko do przesłanek określonych w art. 335 § 1 kpk warunkujących zastosowanie wskazanego trybu konsensualnego zakończenia postępowania karnego. Rozważając stosunek przesłanek określonych w art. 335 § 1 kpk do katalogu przesłanek procesowych określonych w art. 17 § 1 kpk, stwierdzić przy tym należy, iż przesłanki te się zająbiają. W szczególności wskazanego w art. 335 § 1 kpk wymogu istnienia niebudzących wątpliwości okoliczności popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu przestępstwa oraz jego winy nie sposób ocenić inaczej niż przez pryzmat materialnoprawnych przesłanek określonych w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 kpk. Posłużenie się przez ustawodawcę w dyspozycji art. 335 § 1 kpk określeniem „przestępstwa” na określenie zarzucanego zachowania podlegającego osądowi, nie pozostawia wątpliwości, iż dotyczy ono czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia, wypełniającego wszystkie znamiona określonych występków (zbrodni), o wyższym od znikomego stopniu społecznej szkodliwości. (art. 1 kk) Jeśli zatem zebrane dowody podlegające kontroli sądu rozpoznającego wniosek o dobrowolne poddanie karze, są niewystarczające dla przypisania sprawcy realizacji znamion zarzucanego przestępstwa bądź wręcz wskazują na brak realizacji kompletu znamion – jest to równoznaczne z niespełnieniem warunku z art. 335 § 1 kpk.

Z zaskarżonego orzeczenia, które swoją drogą jest wadliwie sformułowane, gdyż wbrew wymogowi z art. 322 § 2 kpk, do którego odsyła art. 340 § 1 kpk, nie zawiera w sentencji opisu czynu objętego zarzutem, wynika, iż sąd neguje a w dalszej kolejności poddaje w wątpliwość wyczerpanie przez M. H. ustawowych znamion przestępstwa. Stwierdzenie to jest zatem równoznaczne z odmienną od przyjętej przez prokuratora oceną okoliczności popełnienia przestępstwa i odmienną oceną prawną. Konstatacja ta oznacza zanegowaniem przez sąd I instancji istnienia warunków określonych

w treści art. 335 § 1 kpk. W tych okolicznościach jedynym dopuszczalnym rozstrzygnięciem procesowym Sądu Rejonowego było orzeczenie o zwrocie sprawy prokuratorowi – zgodnie z treścią art. 343 § 7 kpk.

Reasumując, podzielając co do zasady stanowisko oskarżyciela, Sąd Okręgowy uznał iż wyrażony w zaskarżonym orzeczeniu pogląd Sądu Rejonowego jest równoznaczny z ustaleniem tego sądu o braku przesłanek do uwzględnienia wniosku o skazanie bez rozprawy, (wniosek zdezaktualizował się też wskutek oświadczenia podejrzanego w trakcie posiedzenia przed sądem I instancji, gdzie zażądał umorzenia postępowania) - które to ustalenie przemawiało za reformatoryjnym rozstrzygnięciem Sądu Odwoławczego zamykającym badanie dopuszczalności wydania wyroku skazującego w niniejszej sprawie w trybie art. 335 § 1 kpk poprzez zwrócenie sprawy prokuratorowi w oparciu o art. 343 § 7 kpk.

Z tych względów, na mocy powołanych przepisów orzeczono jak w sentencji.